

KVARNBERGET

Kvarnbergets 1970-talsradhus

Kulturhistorisk värdering

Värdering

Särskilt värdefull miljö

Värdemotivering

Området visar på en mycket tidstypisk arkitektur från 1970-talet. Det gula teglet som material och de bruna trädetaljerna är mycket typiska för 1970-talets byggande. Rad- och kedjehusen samt parhuset visar en genomtänkt arkitektur med de karaktäristiska stora takfallen och de långa fönsterbanden. Tillsammans skapar de en sammanhållen och enhetlig miljö i, vilket är ovanligt för den här slags bebyggelsen, ett centralt läge.

Miljöbeskrivning

Området består av två radhuslängor, fyra kedjehuslängor och ett parhus. Tillsammans utgör de 33 bostäder i ett läge mellan Klarälven, järnvägen och berget vid Kvarnbergsparken.

Det är 2½-plans hus med stora takytor som bildar ett landskap av tak som är täckta med brunt betongtegel. Skorstenarna är plåtklädda. Fasaderna består dels av det gula teglet, dels av stående lockpanel och/eller liggande spontad panel målade i en mörk brun färg. Framför varje radhus och mellan kedjehusen ligger de för 1970-talet karaktäristiska förråden. Ut mot Älvgatan ramas tomten in av små murar i samma gula tegel. Det är fyra olika byggnadstyper i området med lite olika utformning, en del har överhängande långa burspråk på andra våningen, en del har takfönster och gavlarna med sin tydliga siluett har små smala fönster.

Historik

Området är ritat 1975 av arkitekt Bo Nylén på Arkitektgruppen i Karlstad AB och uppfördes i etapper. Kvarteren Gullregnet och Häggen byggdes 1976 och Rönnen och Sälgen 1977. Byggherre var Byggnads AB Berglöf & Velanders.

Några år in på 1970-talet hade miljonprogrammet förverkligats och bostadsköerna var borta. På många håll började man få lägenhetsöverskott i stället. Samtidigt hade materialindustrin och de stora byggföretagen börjat oroa sig över hur det skulle gå för dem när byggruschen var över. Undersökningar visade att det fanns en stor efterfrågan på småhus, i första hand villor. Resultatet blev den s.k. småhusvågen. Av bostäder som byggdes mellan 1976-1985 utgjordes istället 2/3 av småhus, (innan hade 70% varit flerbostadshus). Orsaker till ökat småhusbyggande var ökat välstånd, skatteregler som gynnade egna hem, inflation som åt upp lånen och kanske även ett uppdämt behov av småhus efter flerfamiljshusens begynnande dåliga rykte. Även en stor byggbransch som efter att byggandet avstannat hade en överkapacitet. Byggherrar kunde vara både de boende, privata byggbolag, som här på Kvarnberget, eller allmännyttan. Vanligast var att husen övergick till privat ägande.

Närmare 80% av alla småhus som byggdes under rekordåren fick statliga lån. För att få lån skulle byggandet följa vissa normer. Dessa var noggrant angivna rumsmått och bänkinredningar, hygienstandard och planlösningar som gav största möjliga lån. Det var tex billigt att göra en inredd vind med takfönster eller fönster på gaveln. Takkupor var dyra.

Bostadsytorna blev större. 1975 hade mer än 50% av husen fem eller fler rum. I början av 1960-talet var siffran hälften så stor. Det var stora gemensamhetsutrymmen och hobbyrum, genomtänkta lösningar med grovingång osv. Eftersom källare ofta saknades så byggdes i stället förråd på tomten. Separat kök, allrum, gillestuga och många hygienutrymmen var vanligt. Diskmaskin, tvättmaskin, torkskåp m.m. krävde utrymmen som inte fanns i flerfamiljshusens lägenheter.

Som en utveckling av modernismen börjar man betona mellanrummet mellan husen. Ett honnörsord under rekordårens byggande var stadsmässighet. Tanken var att ytorna mellan husen skulle se ut som i staden. Inspirationen kom från Danmark där "tätt och lågt"-begreppet i bostadsbebyggelsen gjort sitt intåg i början av 1970-talet. Det innebar sammanbyggda småhus och flerbostadshus som bildade intima, oregelbundna gaturum och platser i ett stadsplanemönster som förenar småhusens och flerbostadshusens fördelar och undviker deras brister. Kostnader för gator och ledningar blev betydligt lägre än för glesare villabebyggelse. Den totala boendekostnaden för ett radhusområde blev 25% lägre än för ett villaområde.

Läs vidare

Miljön ingår i område [Kvarnberget](#).

Inventeringsinformation

Inventerat av TM, Maj 2008

Bilder

